

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију Комисију је именовало Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 29. јануара 2016. године. 2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Александра Вранеш, редовни професор, библиотекарство и библиографија, 27.10.2004. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду 2. др Предраг Пипер, редовни професор, руски језик, 05.12.1991. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду 3. др Душан Иванић, професор емеритус
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Ана, Велимир, Голубовић 2. Датум рођења, општина, република: 14. 12. 1978, Београд, Србија 3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 06.03.2008. Филолошки факултет, Београд. <i>Библиографија у часопису „Јужнословенски филолог”</i> 4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Библиотекарство и библиографија
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<i>Библиографије из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.
Докторска дисертација мр Ане Голубовић обима од 385 страница састоји се из две целине – Преглед библиографија из области лингвистике и Библиографија лингвистичких библиографија. Преглед библиографија из области лингвистике подељен је на следећа поглавља: 1. Увод (стр. 15–21); 2. Преглед периодичних публикација у којима су објављиване лингвистичке библиографије

(22–56); 3. Текуће библиографије из области лингвистике у периодичним публикацијама (57–92); 4. Ретроспективне библиографије из области лингвистике у периодичним публикацијама (93–270); 5. Закључак (271–278).

Други део дисертације, Библиографија лингвистичких библиографија, обухвата XIX, XX и XXI век и прате је регистри – аутора, часописа, именски и предметни. На крају је дат списак литературе (375–385).

Први део докторске дисертације мр Ане Голубовић чини историјски и теоријски преглед лингвистичких библиографија и периодике у којој су објављене. Након уводног одељка у којем су дефинисане основне теме и полазишта рада, сачињен је преглед периодичних публикација које садрже лингвистичке библиографије. Изнети су основни подаци о часописима, њиховом настанку, уређивачкој политици и главним фазама њиховог развоја. Представљене су публикације у издању Друштва српске словесности, Српског ученог друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука (и уметности), са посебним освртом на публикације у издању Института за српскохрватски (српски) језик САНУ; Матице српске; Филолошког факултета Универзитета у Београду; Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду; као и часописи у издању других академских, научних и стручних удружења и организација. За разлику од трећег поглавља које се бави текућим библиографијама, тема четвртог поглавља су ретроспективне библиографије из области лингвистике објављене у периодичним публикацијама. Издвојене су опште националне ретроспективне библиографије, предметне лингвистичке библиографије и аналитичке библиографије периодичних публикација. Предметне су подељене на библиографије посвећене појединачним проблемима или некој групи питања из области лингвистике и на персоналне библиографије. Међу њима су издвојене индивидуалне и колективне библиографије дела одређене врсте аутора, групе писаца. На крају прве целине дат је закључак у којем кандидат резимира своје резултате. Други део докторске дисертације, Библиографија лингвистичких библиографија, садржи попис библиографија објављених у периодичним публикацијама са темом из области науке о језику. Грађа је подељена према хронолошком критеријуму, а даље је у сваком одељку разврстана према врстама описаних библиографија. Списак литературе доноси релевантне наслове публикација, чланака и других саставних делова који су коришћени приликом израде докторске тезе.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Предмет докторске дисертације *Библиографије из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века* су библиографије које су у целости или једним својим делом везане за област науке о језику и публиковане у периодичном публикацијама. Истовремено истраживање српске лингвистичке библиографије неодвојиво је од увида у развој српске лингвистике и њено савремено стање, посебно с обзиром на чињеницу да су се многи српски лингвисти бавили и библиографијом, а да је и за савремено стање српске лингвистике и њен даљи развој важно имати поуздана сазнања о библиографским изворима на којима се данас заснивају лингвистичка истраживања у Србији. Пажња ове студије усмерена је првенствено на одабир библиографија, селекцију, анализу и систематизацију са циљем представљања њиховог значаја за библиографију као науку и делатност, као и за развој саме српске лингвистике. Допринос овог дела огледа се у броју обрађених периодичних публикација у постављеном временском оквиру од два века. Библиографије израђене током XIX века, објављене у периодичним публикацијама, које су доносиле податке о публикацијама везаним за науку о језику, у највећем броју случајева су опште националне библиографије. Оне су уврштене у овај преглед јер представљају основни извор информација о издањима за период у коме су настале. Резултат су рада и залагања појединаца у првој половини века (библиографије у *Новинама сербским*, *Магазину за уметност, књижевност и моду*, *Голубици*, *Зимзелену*). Организовани послови око приређивања библиографија и институционализовани рад утемељени су под окриљем Матице српске и Друштва српске словесности, касније Српског ученог друштва и Српске краљевске академије. За све пописане

библиографије објављене у XX веку се може рећи да су лингвистичке. Посебан, додатни одељак издвојен је за грађу XXI века која се по својим особинама надовезује на грађу из претходног столећа. У оквиру сваког од тих периода библиографска грађа је издељена према: хронолошком критеријуму на текуће и ретроспективне библиографије; предмету обраде на предметне, односно тематске и персоналне библиографије, уз посебно истакнуте аналитичке библиографије чланака појединачних часописа. Резултат систематизације досадашњег библиографског рада и резултата из области лингвистичке библиографије изнетих у првом делу дисертације, огледа се у другом сегменту под називом *Библиографија лингвистичких библиографија*. У изради су коришћени библиографски метод и метод класификације који пружају јасан и систематичан увид у постојеће библиографије из области лингвистике. Библиографија је другог степена, обухвата 500 библиографских јединица урађених језиком и писмом публикације, према међународном ISBD стандарду за библиографски опис. Студија, као и сама библиографија је савесно урађена, а кандидат је, поштујући принципе научне објективности, показао да поседује све способности доброг библиографа – истраживачку акрибичност, темељност, тачност, доследност. Библиографију прате четири регистра – два формална и два предметна, саобразна типу и захтевима библиографије. Први су регистар аутора и регистар назива периодичних публикација. Други садрже појмове везане за теме описаних библиографија – регистар имена и предметни регистар.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији:

Монографска публикација:

- Библиографија у часопису „Јужнословенски филолог” / Ана Голубовић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2013 [тј.] 2014. – 228 стр. – (Библиотека Јужнословенског филолога / Институт за српски језик САНУ, ISSN 0350-185X ; н. с., књ. 24)

Научни и стручни радови у периодичним публикацијама:

- Девет деценија српске текуће славистичке библиографије у часопису „Јужнословенски филолог” : почеци / Ана Голубовић // Зборник Матице српске за славистику. – ISSN 0352–5007. – Бр. 65/66 (2004), стр. 381–384.
- Библиографија докторских дисертација о словенским језицима и књижевностима одбрањених на Филолошком факултету у Београду од 1995–2004. године / Ана Голубовић // Зборник Матице српске за славистику. – ISSN 0352–5007. – Бр. 68 (2005), стр. 271–276.
- Библиографија магистарских радова о словенским језицима и књижевностима одбрањених на Филолошком факултету у Београду од 1995–2004. године / Ана Голубовић // Зборник Матице српске за славистику. – ISSN 0352–5007. – Бр. 68 (2005), стр. 275–289.
- О текућој лингвистичкој библиографији у „Јужнословенском филологу” / Ана Голубовић // Јужнословенски филолог. – ISSN 0350–185X. – 63 (2007), 207–223.
- Библиографија Богдана Терзића / Ана Голубовић, Вукосава Ђапа-Иветић // Славистика. – ISSN 1450-5061. – Бр. 8 (2009), стр. 19–44.
- Стогодишњица часописа „Rocznik Slawistyczny” / Ана Голубовић // Зборник Матице српске за славистику. – ISSN 0352-5007. – Бр. 75 (2009), стр. 245–252.
- Лингвистичка библиографија у научним часописима у Србији / Ана Голубовић // Славистика. – ISSN 1450-5061. – Бр. 15 (2011), стр. 301–308.

- Српска лингвистичка библиографија у научној периодици у XX веку / Ана Голубовић // Зборник Матице српске за славистику. – ISSN 0352-5007. – Бр. 79 (2011), стр. 167–180.
- Биобиблиографија Богољуба Станковића / Петар Буњак, Ана Голубовић // Славистика. – ISSN 1450-5061. – Бр. 16 (2012), стр. 21–41.
- Текућа библиографија у часопису „Јужнословенски филолог” као основа за лингвистичку библиографску базу података / Ана Голубовић // Дигитализација културне и научне баштине / ур. А. Вранеш, Љ. Марковић, Г. Александер. – Београд : Филолошки факултет ; Вичита : Универзитет Емпорија ; Београд : Народна библиотека Србије, 2012. – Стр. 429–439.
- Библиографија часописа „Јужнословенски филолог” I (1913) – LXVIII (2012) / Ана Голубовић // Јужнословенски филолог. – ISSN 0350–185X. – Бр. 69 (2013), стр. 525–662.
- Лингвистичке библиографске базе података: преглед настанка и развоја најзначајнијих база библиографских података из области лингвистике у словенској језичкој средини / Ана Голубовић // Културе у дијалогу. Књ. 1, Филологија и интеркултуралност. – Београд : Филолошки факултет, 2013. – Стр. 125–138.
- Библиографија Богдана Терзића / Ана Голубовић, Вукица Ђапа-Иветић // Богдану Терзићу на дар. – Београд : Славистичко друштво Србије, 2014. – Стр. 25–76.
- Библиографије у периодичним публикацијама Филолошког факултета Универзитета у Београду / Ана Голубовић // Србија између истока и запада : наука, образовање, култура, уметност : тематски зборник у 4 књиге. Књ. 2, Библиотеке и библиографија у савременом културолошком диверзитету / ур. Александра Вранеш, Љиљана Марковић. – Београд : Филолошки факултет, 2014. – Стр. 323–344.
- Прилог библиографији домаће ћирилометодијевистике / Ана Голубовић, Виктор Савић // Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе : 863–2013. / ур. Јованка Радић, Виктор Савић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2014. – Стр. 407–502.
- Библиографије из области филологије из времена Првог светског рата у Србији / Ана Голубовић // Први светски рат у култури и библиографији : тематски зборник у 2 књиге. Књ. 2 / ур. Александра Вранеш, Љиљана Марковић. – Београд : Филолошки факултет, 2015. – Стр. 237–255.
- Библиографија академика Предрага Пипера / Ана Голубовић // У простору лингвистичке славистике / ур. Људмила Поповић, Дојчил Војводић, Мотоки Номаћи. – Београд : Филолошки факултет, 2015. – Стр. 47–90.

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Приликом израде докторске дисертације *Библиографије из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века* остварени су постављени циљеви истраживања. Издвојене су основне фазе у развоју библиографија везаних за област лингвистике. Представљене су врсте библиографија према обухваћеној грађи, садржини, циљевима и намени. Анализа библиографског

рада везаног за науку о језику пружа, до сада, најподробнији приказ развоја и резултата рада у тој области. Потврђено је да је развој библиографије у српској научној средини везан за библиографску делатност неговану у периодичним публикацијама, посебно из области филологије, односно лингвистике. На прелазу векова појавиле су се научне и стручне периодичне публикације садржаја посвећеног специфичним научним областима, а самим тим и библиографије везане за филологију и лингвистику. Ауторка издваја заједничке карактеристике библиографија насталих у раној фази развоја библиографске делатности: библиографски опис у виду реченичне конструкције; наслов и подаци о одговорности наведени као на насловној страни; често непостојање одреднице; поштовање ортографије, језика и писма описиваних публикација; изостанак појединих података (места издавања, имена издавача, броја страна); повремене напомене, обично меркантилне природе. Изузетак у том периоду који је од значаја за лингвистику је персонална библиографија Јосифа Добровског коју је израдио Димитрије Давидовић за *Новине сербске* у броју 95 седме године њиховог постојања. Прегледом старијих библиографских прилога у периодици, у часописима *Славено-сербскій магазинъ*, *Сербскія повседневнія новины*, *Славенно-сербскія вѣдомости* и самим *Новинама сербским*, та библиографија се издвојила као најстарија српска персонална библиографија објављена у периодици. Тиме је потврђена једна од хипотеза истраживања. Реч је и првој српској научној и најпотпунијој библиографији чешког слависте до тог времена. Значајна је, како за српску лингвистику, тако и за славистику уопште.

Ауторка на основу библиографског истраживања закључује да су се на прелазу из XIX у XX век издвојиле две значајне појаве у српској библиографији. Прва је покретање стручних и научних периодичних публикација намењених одређеном типу читалачке публике, као и израда библиографских прилога који су одговарали том профилу. Друга је појава аналитичких библиографија четири часописа: *Отаџбина* (1890), *Гласник Српског ученог друштва* (1892), *Просветни гласник* (1896) и *Летопис Матице српске* (1896). У њима су развијени системи класификације библиографске грађе који су имали утицаја на израду научних библиографија почетком XX века. У другој половини XX века објављиване су библиографије посвећене широком спектру тема и посебних питања из области науке о језику.

Анализа библиографског рада везаног за науку о језику пружа, до сада, најподробнији приказ развоја и резултата рада у тој области. Резултати истраживања српске лингвистичке библиографије, њене историје, теоријско-методолошких основа као и сама библиографија представљају значајан допринос развоју српске лингвистичке библиографије и путоказ за даљи развој библиографске делатности, али и полазиште за даља истраживања из области лингвистике.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Комисија сматра да је кандидат мр Ана Голубовић у својој дисертацији *Библиографија из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века* успешно обрадила ову комплексну и захтевну тему. Иако је до сада у истраживањима недвосмислено истицан значај библиографског рада негованог у периодици, анализа развоја саме лингвистичке библиографије из историјског аспекта није спроведена, те овај рад представља оригинално и самостално научно дело. Кандидат је резултате свог истраживања протумачио на релевантан начин и приказао их прегледно и систематично.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже

Научно-наставном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати извештај о дисертацији *Библиографија из области лингвистике у научној периодици XIX и XX века* и упути га Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Београду, како би кандидаткиња била позвана на усмену одбрану рада.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Александра Вранеш, редовни професор

др Предраг Пипер, редовни професор

др Душан Иванић, професор емеритус